

zők, bár volt olyan eset, amikor a fellépő csoport előző éjszaka küldte el a Pest megyei szervezőnek e-mailben a részvételük lemondását, ami ez esetben 45 fő előzetesen megrendelt ebédjének a kidobását jelentette... (A csoportvezető magatartását nem kívánom minősíteni.)

És természetesen elgondolkodtató, hogy néhány megyében mi okozza az alacsony számú részvételt. Baranya megyében 8, Veszprém megyében 7, Vas megyében 8, Komárom megyében 7 csoport, Zala megyében 11 jelentkezett a találkozóra. Tennivalónk van az oktatási szervezetekkel karöltve, mivel a jelentkezők döntően iskolai csoportok. A művészeti iskolák számára is fontos a megmérettetés, a minősítés, bár hallottunk olyan hangokat is, hogy a Weöres Sándor Gyermekszíni Társulat Találkozó szakmai elvárásai magasak, ezért – talán a nyilvános szakmai kudarcától félve – egyes művészeti iskolák saját „minősítési rendszert” alkalmaznak, vagyis általuk felkért szakemberekkel minősítetik az iskolai csoportok vizsgálódásait, néhányszor akár saját fesztivál keretében.

És talán a legnehezebb kérdés: Mi a minősítés leghatékonyabb módja?

Az eddigi gyakorlat az volt, hogy a megyei találkozón fellépő csoportok emléklapot kaptak, ezen kívül a szakmai zsűri minősítette a produkciókat. A sikeres előadásoknak bronz, ezüst vagy arany minősítést ítéltek oda – egy bizonyos színvonal elérése után.

Az idén felajánlottuk annak a lehetőségét is, hogy ha valaki nem kívánta minősítettetni az előadásukat, azt a jelentkezési lapon jelezhetette. Kevesen éltek ezzel a lehetőséggel! A minősítést kérő csoportok esetében viszont félreértéseket is tapasztaltunk: többen úgy gondolták, hogy a minősítés kérése egyben azt is jelenti, hogy mindenképp kapnak bronz, ezüst, vagy arany fokozatot; többen azért tettek szemrehányást, hogy bár kaptak emléklapot, de nem minősültek.

A nagy változást idén a minősítésekkel kapcsolatos eredményhirdetés hozta. Számomra a legnagyobb probléma – immár több, mint másfél évtizede, mióta ezt a te-

rületet gondozom –, hogy miként lehetne elérni azt, hogy a találkozók ne a versenyszellem uralkodjon, ne a „ki győzött” kérdés legyen a legfontosabb... Sok-sok tanácskozás és javaslatkérés után most először alapvetően új megoldással kísérleteztünk. A találkozók végén nem hirdettük ki a minősítéseket, de még a továbbjutókat sem. Ezzel azt a kudarcélményt szeretnénk volna tompítani, amit nem elsősorban a minősítés, hanem sokkal inkább a tovább nem jutás okozott a gyerekek többségének. A visszajelzések és a személyes tapasztalatok nem győztek meg arról, hogy ez a megoldás a legjobb.

A gyerekek számára ez a megoldás csalódást jelentett, a pedagógusok egy része szintén nem fogadta pozitívan az új rendszert. (A szakmai beszélgetéseken több rendező azért nem maradt ott, mert ezeket nem követte eredményhirdetés.) Mindezekből úgy tűnik, hogy ez a mostani nem biztos, hogy jó megoldás, nem beszélve arról az adminisztratív többlet munkáról, amit az új rend megkövetelt tőlünk...

De ennél is fontosabbak azok az elvi kérdések, amelyeket tovább kell gondolnunk. Például:

- *Tudjuk persze, hogy a gyermekszínijátásban elért eredmények, sikerek kizárólag a kiváló pedagógiai és rendezői munkát végző csoportvezetőkön múlnak, de akkor miért a csoport minősül?*
- *És ha nincs nyilvános eredményhirdetés, vajon megkíméltük-e igazán a gyerekeket?*
- *Vajon kell-e valamennyi lépcső a rendszerben? Kell-e a megyei találkozók után területi találkozó?*
- *Ha nincs felmenő rendszerű találkozósorozat, akkor mi ösztönzi majd a csoportokat a színvonalas szakmai munkára?*
- *Miként lehetne minél több gyereknek fesztiválményt nyújtani a találkozók kapcsán? Stb.*

Mindezeket a kérdéseket talán egy őszi tanácskozáson lehetne megvitatnunk.

Kiegészítés

Lázár Péter A Humanisztikus Kooperatív Tanulás c. írásához
(Megjelent: Drámapedagógiai Magazin 2005/2. szám: 33-37. oldal)

A szerző írásában bemutatja a Humanisztikus Kooperatív Tanulás programjának lényeges elemeit. E programot az alábbi elnevezéssel – megkülönböztető jelzéssel – illeti: *Humanisztikus Kooperatív Tanulás*TM (rövidítve: *HKT*TM).

Ez számomra azért lényeges kérdés, mert írásában „*A HKT*TM *előzményei és jelenlegi helyzete*” fejezetben az alábbiakat írja: „*Ma már a HKT*TM *nak elfogadott kerettanterve van és több ezer pedagógus alkalmazza a teljes rendszert, vagy annak elemeit.*”

A *Humanisztikus Kooperatív Tanulás* tantervét – mindenféle TM nélkül – munkatársaimmal együtt dolgoztam ki. A tantervfejlesztés munkálatainak irányítását (s jelentős részben írását is) én végeztem, s végzem a jelenben is, ezért úgy gondolom, hogy elég kompetenciával rendelkezem ahhoz, hogy nyilatkozzam róla. A tanterv első változata 1998-ban készült el, s mintatantervként elfogadva bekerült az OKI- tantervbankba (profil szoftver keretei között). Ezt követően folyamatos átdolgozásokat végeztünk rajta, 1999-ben és 2000-ben a tanterv első két könyvét kis példányszámban (néhány száz példány) ki is adtuk a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézettel. Az ezt követő fejlesztés lehetővé tette, hogy 2004-ben az általános iskola 1-4. évfolyamos tantervét benyújtsuk kerettantervi akkreditációra az Oktatási Minisztériumhoz, amelyet el is fogadtak, s kerettantervként ki lett hirdetve az OM honlapján, továbbá a Magyar Közlönyben.

A kerettantervet akkreditációra a *Humanisztikus Kooperatív Tanulás – 2000 Közhasznú Alapítvány* és a jászfényszarui *Általános Iskola, Kooperatív Művészeti Alapiskola és Szakiskola* nyújtotta be. Az ezzel kapcsolatos

dokumentációk – köztük a szerzői jogok is – megtalálhatóak az Akkreditációs Központ iktatásában, adminisztrációs, dokumentációs rendszerében.

Én, mint a HKT-2000 Közhasznú Alapítvány kuratóriumi elnöke, nem tudok arról, hogy a szervezete által akkreditált tanterv neve megváltozott volna (lásd: Magyar Közlöny, 2004/68/II. szám 2141- 2436. oldal), ezért arra kérem a szerzőt, és másokat, hogy hivatkozásaikban használják helyesen a kerettanterv nevét – „*Humanisztikus Kooperatív Tanulás*” – mindenféle egyéb önkényes kiegészítés, s megkülönböztető jelzések nélkül.

Természetesen nagyon örülök a szerző írásának, hiszen a *Humanisztikus Kooperatív Tanulás* programjára hívja fel a figyelmet a drámapedagógia szemszögén keresztül.

Csirmaz Máttyás

Merre van a Makarenko utca?

– az iskolai fenytés kérdéséről egy drámatréning tapasztalatai alapján –

Novák Géza Máté

„...felnő gyermekünk... fájdalmunkat
hordja tovább s a félelemre... a
rombolás szabadságával válaszol”
(Zalán Tibor)

Értéktrend?

A hazai felsőoktatásban oktatóként tevékenykedve látom, hogy hallgatóinknak milyen nagy szükségük van olyan új eljárások, alkalmazott technikák, pedagógiai módszerek megismerésére és elsajátítására, melyek megsegítik őket a korunkra alaposan átfomálódott, mondjuk ki: elerőtlenedett oktatási-nevelési szinterek konfliktusokkal terhelt helyzeteiben.

„A legtöbb pedagógus egyre gyakrabban szembesül azzal, hogy a gyerekek kulturális fogyasztásában érvényesülő értéktrend folyamatosan távolodik attól az értékvilágtól, amelyet a pedagógus – és tegyük hozzá, az iskola egésze, a pedagógiai program, a helyi tanterv, a tankönyvek – közvetíteni szeretne. 'Akármít is teszek, akármilyen jó programot kínálok a gyerekeknek, a média, az Internet, a reklámok által megjelenített kulturális minták sokkal erőteljesebben hatnak' – panaszkodnak különböző beszélgetésekben a pedagógusok.” (Schüttler 2006)

Az eddig végzett vizsgálatok eredményei (Szitó 2004 és 2005) azt mutatják, hogy drámaprogramok sikerét, elterjedtségét az iskolákban segíthetné a sajátos nevelési igények mentén kidolgozott és megvalósuló pedagógiai módszerek alkalmazása, a professzionális fejlesztőmunka és az iskolai reform, beleértve a pedagógusok szemléletváltását.

Nem elhanyagolható és sajnálatosan közép-európai probléma, hogy az oktatásból-nevelésből ma Magyarországon hiányzik az átfogó mentálhigiénés szemlélet. Az elerőtlenedett, nem hatékony tanulási folyamatot pedagógusaink – sokszor joggal – a tisztelet, a segítőkészség, az együttműködés hiányával és a motiváció hanyatlásával magyarázzák.

A dráma hatékony és erőteljes eszköz lehet az iskolai értékközvetítésben, amennyiben az iskolai kapcsolatok minőségére kérdez rá. Ehhez természetesen elő kell segítenünk a pedagógusok szemléletváltását a pedagógiai konfliktusok kezelésében is. Magyarországon ma még kuriózum az olyan oktatási-nevelési intézmény, ahol iskolapszichológus, drog-koordinátor, ifjúságvédelmi szakember és szabadidő-szervező csapat alkot annak érdekében, hogy a diákság és a tantestület mentális egészségét óvják, gondozzák.

Több mint elgondolkodtató, hogy a rendszerváltozás óta eltelt tizenhat évben az oktatás átfogó reformja nem történt meg, miközben „a tudatosan vállalt értéktrend hiányáról”, „értékválságról” szóló társadalmi diskurzus felerősödött. Egyre inkább konszenzus van abban a tekintetben is – legalábbis a neveléstudomány kutatói körében – hogy a hazai edukáció reformját nem lehet tovább halogatni. Legutóbb Báthory Zoltán így írt erről: „...demokratizálni és modernizálni kell az oktatásügy egész rendszerét; az iskolastruktúrát, a szemléletet és az intézményi folyamatokat egyaránt. (...) A közoktatás reformja társadalmi érdek, a társadalmi fejlődés lendkereke, nem lebeg az űrben, nem liberális játékszer.” (Báthory 2006)

„Értékközvetítés napjainkban” című tanulmányában Bábosik Zoltán – miután sorra veszi a fontosabb gondolkodók értékelméleti fejtegetéseit Arisztotelésztől Kanton át Hartmannig – a magyar társadalom hanyatló értékiszocializációjából vezeti le az iskolai értékközvetítés szükségességét: „jellegzetes kórtünet, hogy jelenleg a társadalmi értéktrend csúcán az anyagi értékek és ezen belül is a pénz áll. Mindez szélsőséges egoizmussal, valamint az erkölcsi elvek teljes hiányával párosul.” Hankiss Elemérre és Vekerdy Tamásra hivatkozva Bábosik hangsúlyozza: „Szükséges lenne erősíteni a hatékony és felelősségteljes cse-